

Vázanost právním názorem odvolacího správního orgánu

Abstrakt

Práce se zabývá poměrně konkrétním tématem, a to vázaností právním názorem odvolacího správního orgánu. Tento princip je zakotven v § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu, tj. v ustanovení upravující rozhodnutí odvolacího orgánu. Závazný právní názor je spojen s kasačním postupem odvolacího správního orgánu, tj. s rozhodnutím, kterým odvolací orgán napadené rozhodnutí zruší a vrátí věc prvostupňovému orgánu k dalšímu projednání. Tato práce ve své první části nejprve mapuje vývoj zakotvení tohoto principu v právních předpisech upravujících správní řízení na území českých zemí, dále daný institut vykládá v kontextu opravných systémů. Práce upozorňuje na negativní fenomén nadužívání kasačního postupu odvolacími orgány, v kontrastu čehož však zároveň zdůrazňuje situace, ve kterých tento postup uplatněn být nemůže. Součástí první části práce je i rozbor toho, jakou mohou mít vyslovené právní názory podobu, tj. v čem spočívají a k čemu prvostupňový orgán zavazují, což autorka navazuje na možné vady, kterými mohou napadená rozhodnutí trpět a pro které mohou a mají být rušena. Druhá část práce je věnována rozsahu a míře závaznosti vysloveného právního názoru, zejména pak situacím, které mají potenciál způsobit průlom této závaznosti. Autorka závazný právní názor odvolacího orgánu subsumuje do kategorie závazných kasačních rozhodnutí, která z povahy věci mohou být prolomitelná. Analýzou judikatury Nejvyššího správního soudu v této oblasti a odborné monografie autorka postupně uvádí sporné situace, za kterých se prvostupňový orgán nemusí řídit právním názorem odvolacího orgánu vysloveném ve zrušujícím rozhodnutí. Těmi jsou např. změna rozhodné právní úpravy, zjištění nových skutkových okolností anebo vyslovení odlišného právního názoru orgánem, který svou autoritou a silou argumentace významně převyšuje odvolací správní orgán. Autorka se snaží na problematiku nahlížet optikou prvostupňových orgánů a reflektovat skutečnost, že leckdy jsou v těchto sporných situacích na tyto kladeny přespříliš vysoké nároky. Následující části práce se věnuje nerespektování závazného právního názoru prvostupňovými orgány a důsledkům z toho pro ně vyplývajícím. Očividným důsledkem ignorování právního názoru je náhrada škody dle zvláštního právního předpisu, pokud je způsobena. Dále je zde věnován prostor disciplinární odpovědnosti, přičemž je zdůrazněn zajímavý rozpor v její úpravě mezi státními zaměstnanci a úředníky územních samosprávných celků. V poslední části práce se autorka zabývá nuancemi ve vztazích orgánů vyslovujících závazné právní názory a těmi orgány, které mají povinnost se jimi řídit. Kolize nezávislosti a závazného právního názoru je nejprve demonstrována na

odvolacím řízení v rámci obecných soudů, dále je podrobně rozebrán požadavek nezávislého rozhodování správního orgánu v kontrastu se subordinačním vztahem mezi orgány v odvolacím správním řízení. Pro ucelený pohled na problematiku je zde rozebrán i vztah mezi soudy a správními orgány a dále vztahy mezi správními soudy a Nejvyšším správním soudem. Z mechanismů fungujících mezi těmito orgány veřejné moci lze často vyvodit důsledky i pro vázanost právním názorem v odvolacím správním řízení.

Klíčová slova: odvolací správní orgán, právní názor, kasace